

GDPR4 CHLDRN

Tietosuoja haltuun harrastustoiminnassa

TIETOSUOJAVALTUUTETUN
TOIMISTO

TIEKE

Euroopan unionin
rahoittama

Sisällysluettelo

Johdanto	2
Mitä henkilötiedot ovat?	3
Mitä tietosuoja tarkoittaa?	5
Tietosuojasanat tutuksi	6
Kuinka kauan tietoja säilytetään harrastustoiminnassa?	7
Mihin henkilötietoja tarvitaan ja miksi niitä kerätään?	8
Henkilötietojen käsittelylle tarvitaan peruste	9
Rekisteröidyn suostumus	9
Sopimus	9
Rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen	10
Rekisteröidyillä on tietosuojojaoikeuksia	11
Miten saada tietoa harrastustoiminnassa käsiteltävistä henkilötiedoista?	11
Miten voi pyytää tietojen poistamista?	12
Miten voi pyytää tietojen korjaamista?	13
Milloin huoltaja voi käyttää tietosuojojaoikeuksia lapsen puolesta?	15
Milloin tietoja terveydentilasta voidaan tarvita harrastuksessa?	16
Mitä henkilötietojen käsittelyssä on huomioitava?	17
Milloin harrastustoiminnassa voidaan julkaista kuvia tai videoita?	19
Ketkä harrastustoiminnassa saavat käsitellä henkilötietoja?	20
Milloin harrastajien tietoja voidaan luovuttaa?	21

Johdanto

Tietosuoja on jokaisen perusoikeus. Lasten, nuorten sekä heidän vanhempiensa on voitava luottaa siihen, että henkilötietoja käsitellään lain mukaisesti myös harrastustoiminnassa. Harrastustoiminnan järjestäjällä on tärkeä rooli tietosuojasta huolehtimisessa ja hyvien käytäntöjen vakiinnuttamisessa. Kun tietosuojasta huolehditaan, voivat kaikki keskittyä harrastamiseen ja luottaa siihen, että heidän henkilötietonsa ovat hyvissä käsissä.

Tässä oppaassa kerrotaan keskeisistä tietosuojaan liittyvistä käsitteistä ja periaatteista, jotka myös harrastustoiminnassa tulee ottaa huomioon.

Mitä henkilötiedot ovat?

Tiedot, joista ihminen voidaan tunnistaa, ovat **henkilötietoja**.

- Henkilötietoja ovat henkilön koko nimi (kuten Matti Meikäläinen), syntymäaika, henkilötunnus, kotiosoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite.
- Myös henkilöstä otetut kuvat ja videot tai tallenne henkilön puheesta ovat henkilötietoja. Esimerkiksi selfiestä voidaan tunnistaa, että juuri tietty henkilö on kuvassa. Vaikka esimerkiksi henkilön sosiaalisen median profiilissa ei olisi tämän nimeä, voidaan henkilö tunnistaa kuvista.

Jotkin henkilötiedot ovat arkaluontoisempia kuin jotkin toiset. **Erityisiä henkilötietoja** ovat tiedot, jotka voivat paljastaa henkilöstä jotakin arkaluontoista. Tällaisia tietoja pitää suojata erityisen hyvin. Ihmiset eivät välttämättä halua esimerkiksi jakaa tietoa sairauksistaan toisille, eikä muilla ole oikeutta myöskään tietää muiden henkilöiden sairauksista.

Erityisiä eli arkaluontoisia henkilötietoja ovat muun muassa:

- uskonnollinen tai filosofinen vakaumus eli tieto siitä, mitä uskontoa henkilö harjoittaa tai ei harjoita
- terveystiedot (esimerkiksi tiedot henkilön sairauksista tai potilastiedot, jotka lääkäri kirjaa henkilöstä vastaanotolla).

Kun harrastuksissa käsitellään lasten erityisiä henkilötietoja, kuten tietoja sairauksista, on huomioitava muun muassa seuraavat seikat:

- Erityisiä henkilötietoja tulee käsitellä huolellisesti niin, etteivät ulkopuoliset saa tietää kyseisiä tietoja. Esimerkiksi harrastuksen ohjaaja ei voi kaikissa tilanteissa kertoa lapsen allergiasta tai sairaudesta kaikille muille harrastuksen ohjaajille ja harrastukseen osallistuville lapsille.
- Erityisiä henkilötietoja tulee säilyttää huolellisesti. On huolehdittava esimerkiksi, ettei arkaluonteisia tietoja sisältäviä papereita jätetä valvomatta siten, että ulkopuolinen henkilö voisi lukea niitä tai varastaa paperit.
- Jos erityisiä henkilötietoja säilytetään sähköisissä järjestelmissä, on varmistettava, ettei järjestelmiin ole ulkopuolisilla pääsyä. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi vahvan salasanan käyttöä ja sitä, ettei tietokoneita tai muita elektronisia laitteita jätetä valvomatta.
- Rekisterinpitäjä on velvollinen varmistamaan sen, että sen alaisuudessa toimivat käsittelevät henkilötietoja sen ohjeiden mukaisesti.

Mitä tietosuoja tarkoittaa?

Jokaisella on oikeus henkilötietojensa suojaan eli **tietosuojaan**. Tietosuojalla suojataan ihmisten henkilötietoja siltä, että ne vuotaisivat esimerkiksi netissä kaikkien nähtäville tai joku voisi esiintyä toisena henkilönä käyttämällä toisen nimeä, valokuvia tai muita tietoja.

Kun lapsi osallistuu harrastukseen, kuten tanssitunneille, partioon tai jalkapallotreeneihin, näitä harrastuksia järjestävä seura tai yhdistys **käsittelee** lapsen henkilötietoja. Seuran tai yhdistyksen pitää käsitellä henkilötietoja huolellisesti. Sen täytyy huolehtia, että kaikki henkilötiedot pysyvät tallessa ja että ulkopuoliset eivät pääse niihin käsiksi.

Rekisterillä voidaan tarkoittaa esimerkiksi urheiluseuran ylläpitämää listaa seuran jäsenistä ja jäsenten yhteystiedoista. Rekisteri sisältää siis henkilötietoja. Yhdellä rekisterinpitäjällä, kuten urheiluseuralla, voi olla myös rekisteri, joka sisältää tietoa seuran työntekijöistä.

Henkilötietojen käsittely tarkoittaa kaikkea, mitä harrastuksen järjestäjä tekee harrastajia koskevilla tiedoilla. Esimerkiksi tietojen kerääminen, tallentaminen tai luovuttaminen muille ovat henkilötietojen käsittelyä. Jos lapsi ilmoittautuu mukaan urheilujoukkueeseen ja antaa joukkueen valmentajalle nimen ja yhteystiedot, käsittelee joukkue lapsen henkilötietoja. Joukkue käsittelee henkilötietoja myös silloin, kun se säilyttää tietoja tietokoneella tai antaa tietoja vaikkapa nettisivustolle, joka julkaisee urheilukilpailujen tuloksia. Henkilötietojen käsittelyä on myös se, jos valmentaja kysyy harrastajalta, onko tällä allergiaa, jotta harrastaja voi saada pelimatalla eväät, jotka eivät sisällä vaikkapa pähkinää.

Tietosuojasanat tutuksi

Rekisterinpitäjäksi kutsutaan sellaista ihmistä, yritystä tai yhdistystä, joka päättää, mihin tarkoitukseen henkilötietoja käytetään ja miten niitä käsitellään. Esimerkiksi harrastusseura voi olla rekisterinpitäjä, jos se määrittää miksi harrastajien henkilötietoja käsitellään ja miten.

Harrastukseen ilmoittautunut lapsi tai aikuinen on **rekisteröity**, jonka tietoja harrastuksen järjestäjä, kuten urheiluseura, käsittelee.

Esimerkki

Urheiluseura päättää, että joukkueen pelaajilta pyydetään yhteystiedot, jotta valmentaja voi olla yhteydessä pelaajiin treenien aikatauluista. Pelaajia pyydetään ilmoittamaan lomakkeella oma nimi, kotiosoite ja puhelinnumero. Urheiluseura on tässä tapauksessa rekisterinpitäjä, koska se päättää, miksi ja miten henkilötietoja kerätään.

Kuinka kauan tietoja säilytetään harrastustoiminnassa?

Henkilötietojen säilyttämisen rajoittaminen on yksi tietosuojaperiaatteista. Harrastustoiminnassa tulee huomioida myös henkilötietojen poistaminen, jotta henkilötietoja ei säilytetä turhaan. Lähtökohta on, että henkilötietoja säilytetään vain niin kauan kuin se on tarpeen.

Rekisterinpitäjän tulee tunnistaa, kuinka kauan erilaisia henkilötietoja on säilytettävä ja määrittää prosessi tietojen poistamiselle. Jos rekisterinpitäjä ei huolehdi tarpeettomien henkilötietojen poistamisesta, on riski, että tietoja säilytetään useita vuosia ilman lainmukaista käsittelyperustetta. Tällöin myös esimerkiksi tietovuodon sattuessa henkilötietoja saattaa päätyä ulkopuolisille enemmän kuin silloin, jos henkilötiedot olisi poistettu asianmukaisesti, kun niitä ei enää tarvita.

Henkilötietojen säilyttämisessä ja poistamisessa tulee huomioida, missä muodossa tietoja käsitellään. Harrastajille on kerrottava henkilötietojen säilytysajasta tai vähintään kriteereistä, joiden perusteella säilytysaika määritetään. Säilytysaikojen määrittäminen ja säilytyksen suunnittelu on osa harrastustoiminnan järjestäjän velvollisuutta osoittaa, että se noudattaa tietosuojasääntelyä.

Joillekin henkilötiedoille on määritelty säilytysaika lainsäädännössä, kuten työsuhteeseen tai kirjanpitoon liittyville tiedoille. Tällöin henkilötietoja säilytetään laissa määritelty aika ja ne poistetaan sen jälkeen.

Kaikentyyppisille henkilötiedoille ei kuitenkaan ole määritelty tarkkaa säilytysaikaa esimerkiksi lainsäädännössä. Tällöin rekisterinpitäjän on itse määritettävä, kuinka kauan mitään henkilötietoja säilytetään. Lähtökohta säilytysajan määrittämisessä on, että henkilötietoja säilytetään vain niin kauan kuin se on tarpeen niiden käyttötarkoitusta varten. Tiedot täytyy poistaa, kun niiden käsittelylle ei enää ole perustetta, eikä niitä enää tarvita harrastustoiminnan järjestämisessä. Esimerkiksi harrastajan lopettaessa harrastuksen, ei rekisterinpitäjän välttämättä ole perusteltua säilyttää kaikkia harrastajan henkilötietoja.

Erityisten henkilötietoryhmien, kuten terveystietojen säilyttämisessä on huomioitava tiedon arkaluonteisuus ja tiedon leviämisestä harrastajalle mahdollisesti aiheutuvat riskit. Erityisesti tämä tulee ottaa huomioon, kun kyse on alaikäisen lapsen terveystiedoista. Terveystietoja tulisi säilyttää niin, ettei sivullisilla ole pääsyä tietoihin, eikä tietoja saa luovuttaa laajemmalle joukolla kuin on tarpeellista.

Mihin henkilötietoja tarvitaan ja miksi niitä kerätään?

Harrastustoiminnan järjestäjät saattavat kerätä ja käyttää harrastajien henkilötietoja moniin eri tarkoituksiin. Harrastajalta saatetaan pyytää tämän tai tämän vanhempien yhteistietoja. Usein yhteystietoja tarvitaan toiminnasta ja mahdollisista aikataulumuutoksista tiedottamiseen. Usein harrastuksesta menee maksu. Käytännössä yhteystietoja tarvitaan siis myös laskutuksen hoitamiseen. Yhteystiedot ovat tärkeitä olla harrastustoiminnan vetäjällä tiedossa myös mahdollisia yllättäviä, poikkeuksellisia tilanteita varten.

Harrastusta varten voidaan pyytää myös esimerkiksi tietoja sairauksista ja allergioista, jotta harrastaminen on turvallista. Harrastavalla lapsella saattaa olla esimerkiksi vakava allergia tai jokin krooninen sairaus, jonka olemassaolosta ympärillä olevien aikuisten on syytä tietää lapsen turvallisuuden vuoksi. Sen sijaan sellainen terveydentilaa koskeva tieto, jolla ei ole merkitystä harrastustoiminnassa, on tarpeeton tieto eikä tarvitse antaa. Harrastustoiminnan vetäjällä ei ole myöskään oikeutta käsitellä tarpeetonta tietoa.

Harrastuksen järjestäjän täytyy kertoa harrastajalle, miksi henkilötietoja on kerätty, mihin niitä tarvitaan ja miten niitä käytetään. Jos esimerkiksi urheilujoukkue on pyytänyt harrastajalta yhteystietoja tai tietoja sairauksista tai allergioista, pitää sen kertoa, mihin tarkoitukseen se tarvitsee tietoja.

Harrastustoimija saa käsitellä harrastajan tietoja vain siihen tarkoitukseen, johon se on ne alun perin pyytänyt. Se ei voi esimerkiksi luovuttaa harrastajan antamia tietoja muille tahoille ilman lupaa.

Kun harrastustoiminnan järjestäjällä on tietoja harrastajasta, sen täytyy kertoa tälle

- kuka vastaa henkilötietojen käsittelystä
- miksi henkilötietoja tarvitaan
- kuinka kauan henkilötietoja tarvitaan
- luovutetaanko henkilötietoja eteenpäin
- miten harrastaja voi käyttää henkilötietoihin liittyviä oikeuksia.

Yleensä harrastustoiminnan järjestäjä kertoo nämä tiedot esimerkiksi verkkosivuillaan. Sillä saattaa olla esimerkiksi tietosuojaseloste tai muu vastaava sivu, jossa se kertoo henkilötietojen käsittelystä. Myös harrastukseen ilmoittautumisen yhteydessä, esimerkiksi kun tietoja annetaan lomakkeella, on harrastajia informoitava henkilötietojen käsittelystä.

Henkilötietojen käsittelylle tarvitaan peruste

Henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuuden vaatimus on yksi tietosuojaperiaatteista. Se tarkoittaa, että henkilötietojen käsittelylle on aina oltava laista löytyvä käsittelyperuste.

Henkilötietojen käsittelyperuste on valittava ennen käsittelyn aloittamista. Henkilötietoja voidaan käsitellä usealla eri käsittelyperusteella eli henkilötietojen käsittelyperusteita voi olla enemmänkin kuin yksi. Kun henkilötietojen käsittely sidotaan johonkin käsittelyperusteeseen, perustetta ei voi vaihtaa enää toiseen. Jos henkilötietojen käsittelylle ei ole lainmukaista käsittelyperustetta, on niiden käsittely lainvastaista. Käsittelyperuste vaikuttaa muun muassa siihen, mitä tietosuojaoikeuksia rekisteröidyllä on käytössään.

Henkilötietoja voi käsitellä lainmukaisesti esimerkiksi seuraavilla perusteilla:

Rekisteröidyn suostumus

Henkilö voi antaa suostumuksensa siihen, että hänen henkilötietojaan käsitellään tiettyyn tarkoitukseen. Suostumuksen voi antaa kirjallisesti tai suullisesti tai jollakin muulla selkeällä toimella, kuten rastittamalla ruudun verkkosivulla.

Rekisteröity voi antaa suostumuksen ennalta määriteltyyn, nimenomaiseen ja lailliseen henkilötietojen käsittelytarkoitukseen. Yksilöity suostumus tarkoittaa sitä, että suostumusta pyydetessä on yksilöitävä käyttötarkoitus, johon tietoja kerätään. Suostumuksen tulee myös olla aidosti vapaaehtoinen. Rekisteröidyllä on siis oltava aito mahdollisuus kieltäytyä antamasta suostumusta ja suostumus on myös pystyttävä peruuttamaan myöhemmin ilman haitallisia seurauksia.

Suostumuksen tulee myös olla yksiselitteinen ja selkeä, joten esimerkiksi vaikeneminen, jonkin asian tekemättä jättäminen tai valmiiksi rastitettu ruutu lomakkeessa eivät ole osoitus henkilön suostumuksesta. Esimerkiksi lapsen ilmoittautuessa urheiluharrastukseen sähköisellä lomakkeella, ei lomakkeessa voi olla oletusarvoisesti merkittynä kohtaa, jossa pyydetään suostumusta joukkuekuvien julkaisemiseen seuran verkkosivuilla tai ilmoitetaan vain, että liittymällä urheilujoukkueeseen, antaa automaattisesti suostumuksen valokuvien julkaisuun.

Sopimus

Kun rekisteröity on osapuolena sopimuksessa, hänen henkilötietojaan saa käsitellä sopimuksen täytäntöön panemiseksi. Jos henkilö esimerkiksi tilaa urheiluseuralta fanihupparin, urheiluseura voi käsitellä hänen osoitetietojaan, jotta tuotteet saadaan toimitettua perille. On tärkeää määritellä

sopimuksen tarkka sisältö ja tavoite, koska niiden pohjalta arvioidaan, onko tietojen käsittely tarpeen. Vain välttämättömiä henkilötietoja saa käsitellä.

Rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen

Rekisterinpitäjän lakisääteisten velvoitteiden noudattaminen voi edellyttää, että rekisterinpitäjä käsittelee henkilötietoja. Tällöin laissa on säädetty siitä, että tiettyjä henkilötietoja saa käsitellä tiettyyn tarkoitukseen.

Rekisteröidyillä on tietosuojaoikeuksia

Kun harrastustoiminnan järjestäjä käsittelee rekisterinpitäjänä henkilötietoja, sen on huolehdittava rekisteröityjen tietosuojaoikeuksien toteuttamisesta. Tietosuojaoikeuksia ovat esimerkiksi harrastajan oikeus tutustua itseään koskeviin tietoihin ja oikaista virheelliset tiedot. Harrastustoiminnan järjestäjän on tehtävä oikeuksien käyttäminen helpoksi ja kerrottava harrastajille, miten he voivat käyttää tietosuojaoikeuksiaan.

Miten saada tietoa harrastustoiminnassa käsiteltävistä henkilötiedoista?

Harrastajalla on oikeus kysyä harrastustoiminnan järjestäjältä, mitä tietoja järjestäjällä on harrastajasta. Tätä kutsutaan oikeudeksi tutustua tietoihin. Harrastustoiminnan järjestäjän on kerrottava harrastajalle, mitä harrastajan henkilötietoja sillä on hallussaan. Tiedot käsiteltävistä henkilötiedoista voidaan antaa esimerkiksi sähköpostitse tai paperilla.

Kuinka esittää pyyntö tutustua tietoihin:

- 1. Tietoja tulee pyytää suoraan harrastustoiminnan järjestäjältä.** Harrastusten järjestäjien verkkosivuilla on usein tietosuojaseloste-sivu, jolta voi löytää ohjeita pyynnön esittämiseen. Harrastustoiminnassa voi aina kääntyä ohjaajan tai valmentajan puoleen ja tiedustella, kuka on oikea taho, jolle pyyntö tulee esittää.
- 2. Pyyntöön tulee kertoa, mitä tietoja haluaa saada.** Pyyntöön voi esimerkiksi kirjoittaa, että pyytää saada kaikki ne pyynnön esittäjää koskevat henkilötiedot, joita harrastustoimija käsittelee.
- 3. Harrastustoimijan on yleensä vastattava pyyntöön yhdessä kuukaudessa.**
- 4. Jos harrastustoiminnan järjestäjä ei vastaa pyyntöön kuukauden sisällä tai jos se ilmoittaa, että se ei aio antaa tietoja, pyynnön esittäjä voi ottaa yhteyttä tietosuojavaltuutettuun.** Tietosuojavaltuutetun toimisto on viranomainen, joka valvoo, että tietosuoja toteutuu myös harrastuksissa. Tietosuojavaltuutetun toimisto voi joissakin tilanteissa määrätä harrastustoimijan antamaan harrastajalle pyydetyt tiedot. Yhteystietomme löytyvät osoitteesta: [Lasten tietosuoja | Tietosuojavaltuutetun toimisto](https://tietosuoja.fi/lasten-tietosuoja).¹

---

¹ <https://tietosuoja.fi/lasten-tietosuoja>

Tarkempia tietoja henkilötietoihin tutustumisesta löytyy tietosuojavaltuutetun toimiston verkkosivuilta: [Kun haluat tarkastaa tietosi | Tietosuojavaltuutetun toimisto](#)²

Esimerkki pyynnöstä, jonka voi lähettää sähköpostilla:

”Hei,

olen Matti Meikäläinen ja pelaan SateenkaariYksisarviset ry:n 12-vuotiaiden jääpallojoukkueessa. Haluaisin saada tutustua kaikkiin henkilötietoihini, joita seura säilyttää rekisterissään. Voitteko lähettää tiedot minulle sähköpostitse tähän osoitteeseen?

Terveisin Matti Meikäläinen”

Miten voi pyytää tietojen poistamista?

Harrastajalla voi joskus olla oikeus pyytää, että harrastustoiminnan järjestäjä poistaa harrastajan tietoja, joita se on tallentanut rekisteriinsä. Jos harrastaja pyytää jonkin tiedon poistamista ja se poistetaan, harrastustoiminnan järjestäjällä ei enää saa olla sitä hallussaan. Jos kaikki harrastajan tiedot poistetaan, harrastustoimijalla ei enää tule olla hallussaan mitään harrastajaa koskevia henkilötietoja.

Harrastustoiminnan järjestäjän täytyy poistaa harrastajan henkilötiedot esimerkiksi:

- Kun se ei enää tarvitse tietoja. Harrastuksen järjestäjän ei esimerkiksi välttämättä enää tarvitse säilyttää kaikkia harrastajan henkilötietoja, jos harrastaja lopettaa harrastuksen.
- Kun harrastaja peruuttaa suostumuksen, jonka harrastaja on aiemmin antanut. Jos harrastaja on esimerkiksi antanut suostumuksellaan tietoja sairaudestaan harrastuksen järjestäjälle, harrastaja voi milloin tahansa pyytää, että tiedot poistetaan. Silloin harrastustoiminnan järjestäjä ei saa enää käsitellä tietoja, jotka se oli saanut suostumuksen perusteella.

Aina kaikkia harrastajan tietoja ei voida poistaa tai muuttaa. Jotkin tiedot voi olla pakko säilyttää esimerkiksi lain vuoksi.

---

² <https://tietosuoja.fi/kun-haluat-tarkastaa-tietosi>

Kuinka esittää pyyntö poistaa tietoja:

- 1. Tietojen poistamista tulee pyytää suoraan harrastustoiminnan järjestäjältä.** Harrastusten järjestäjien verkkosivuilla on usein tietosuojaseloste-sivu, jolta voi löytää ohjeita pyynnön esittämiseen. Harrastustoiminnassa voi aina kääntyä ohjaajan tai valmentajan puoleen ja tiedustella, kuka on oikea taho, jolle pyyntö tulee esittää.
- 2. Pyyntöissä tulee kertoa, mitä henkilötietoja harrastaja haluaa poistaa ja miksi, tai haluaako harrastaja, että harrastustoiminnan järjestäjä poistaa kaikki henkilötiedot.**
- 3. Harrastustoimijan täytyy vastata yleensä yhdessä kuukaudessa.**
- 4. Jos harrastustoimija ei vastaa pyyntöön kuukauden sisällä tai kieltäytyy tietojen poistamisesta, voi harrastaja ottaa yhteyttä tietosuojavaltuutettuun.** Tietosuojavaltuutetun toimisto on viranomainen, joka valvoo, että tietosuoja toteutuu myös harrastuksissa. Tietosuojavaltuutetun toimisto voi joskus määrätä harrastustoimijan poistamaan henkilötiedot rekisteristä. Yhteystietomme löytyvät osoitteesta: [Lasten tietosuoja | Tietosuojavaltuutetun toimisto](#)³

Tarkempia tietoja henkilötietojen poistamisesta löytyy tietosuojavaltuutetun toimiston verkkosivuilta: [Kun haluat poistaa tietosi | Tietosuojavaltuutetun toimisto](#)⁴

Miten voi pyytää tietojen korjaamista?

Jos harrastaja esimerkiksi huomaa, että harrastustoimijan tiedoissa harrastajan nimi on kirjoitettu väärin tai toimijalla on harrastajan vanha kotiosoite, voi harrastaja pyytää, että tiedoissa olevat virheet korjataan.

Tietojen oikaiseminen tarkoittaa

- virheellisten tietojen korjaamista
- tietojen täydentämistä.

Kuinka esittää pyyntö korjata tietoja:

- 1. Tietojen oikaisemista tulee pyytää suoraan harrastustoiminnan järjestäjältä.** Harrastusten järjestäjien verkkosivuilla on usein tietosuojaseloste-sivu, jolta voi löytää ohjeita pyynnön

---

³ <https://tietosuoja.fi/lasten-tietosuoja>

⁴ <https://tietosuoja.fi/kun-haluat-poistaa-tietosi>.

esittämiseen. Harrastustoiminnassa voi aina kääntyä ohjaajan tai valmentajan puoleen ja tiedustella, kuka on oikea taho, jolle pyyntö tulee esittää.

- 2. Pyynnössä tulee kertoa, mitä henkilötietoja harrastaja haluaa korjata ja miten.**
- 3. Harrastustoimijan täytyy vastata yleensä yhdessä kuukaudessa.**
- 4. Jos harrastustoimija ei vastaa pyyntöön kuukauden sisällä tai kieltäytyy tietojen oikaisemisesta, voi harrastaja ottaa yhteyttä tietosuojaavaltuutettuun.**
Tietosuojaavaltuutetun toimisto on viranomainen, joka valvoo, että tietosuoja toteutuu myös harrastuksissa. Tietosuojaavaltuutetun toimisto voi joskus määrätä harrastustoimijan oikaisemaan henkilötiedot. Yhteystietomme löytyvät osoitteesta:

[Lasten tietosuoja | Tietosuojaavaltuutetun toimisto](https://tietosuoja.fi/lasten-tietosuoja)⁵

Tarkempia tietoja tietojen korjaamisesta löytyy tietosuojaavaltuutetun toimiston verkkosivuilta: [Kun haluat oikaista tietojasi | Tietosuojaavaltuutetun toimisto](https://tietosuoja.fi/kun-haluat-oikaista-tietojasi)⁶

---

⁵ <https://tietosuoja.fi/lasten-tietosuoja>

⁶ <https://tietosuoja.fi/kun-haluat-poistaa-tietosi>.

Milloin huoltaja voi käyttää tietosuojaoikeuksia lapsen puolesta?

Meillä jokaisella, myös alaikäisillä lapsilla ja nuorilla, on useita tietosuojaoikeuksia. Lapsella ja nuorella on ensinnäkin oikeus saada tietoa muun muassa siitä, miksi hänen henkilötietojaan käsitellään, mihin tarkoituksiin ja kuinka kauan niitä säilytetään. Lapsi tai nuori voi kysyä harrastustoimijalta, mitä tietoja toimija hänestä käsittelee ja pyytää jäljennöksen tiedoista. Lapsi tai nuori voi myös pyytää, että harrastustoimija korjaa lapsen tai nuoren tiedoissa olevan virheen tai täydentää tietoja. Joissakin tilanteissa lapsi tai nuori voi myös pyytää, että jokin hänestä tallennettu tieto poistetaan, jos hän ei enää halua, että harrastustoimija säilyttää sitä. Kaikissa tilanteissa tietojen poistaminen ei kuitenkaan ole mahdollista, jos harrastustoimijalla on lainmukainen peruste säilyttää tietoja.

Lähtökohtaisesti huoltaja tai lapsen edustaja voivat käyttää tietosuojaoikeuksia alaikäisen lapsen puolesta. On huomattava, että joissakin tilanteissa huoltajalla ei välttämättä ole oikeutta käyttää tietosuojaoikeuksia lapsen puolesta. Alaikäisellä on oikeus omiin tietoihinsa ja joissakin laeissa on säädetty, että alaikäinen voi rajoittaa huoltajiensa oikeutta saada tietoja. Iän karttuessa lapsi voi myös olla kykeneväinen itse hoitamaan henkilötietojensa käsittelyyn liittyviä asioita, jolloin hänellä on oikeus kieltää vanhempia saamasta pääsystä hänen henkilötietoihinsa.

Mikäli lapsi tai nuori tai vanhempi tämän puolesta haluaa käyttää tietosuojaoikeuksia, on käännyttävä rekisterinpitäjän puoleen. Harrastustoiminnassa pyyntö käyttää tietosuojaoikeuksia tulee osoittaa harrastusseuralle tai -yhdistykselle, esimerkiksi ottamalla yhteyttä sen tietosuojavastaavaan tai muuhun yhteyshenkilöön.

Tarkempia tietoja siitä, milloin huoltaja voi käyttää lapsensa tietosuojaoikeuksia löytyy artikkelista: [Tietosuoja on alaikäisen perusoikeus – mitä se tarkoittaa käytännössä? | Tietosuoja harrastuksissa](https://tieke.fi/tietosuoja-on-alaikaisen-perusoikeus-mita-se-tarkoittaa-kaytannossa/)⁷

---

⁷ <https://tieke.fi/tietosuoja-on-alaikaisen-perusoikeus-mita-se-tarkoittaa-kaytannossa/>

Milloin tietoja terveydentilasta voidaan tarvita harrastuksessa?

Terveystiedot ovat tietoja, jotka kertovat ihmisen fyysisestä tai psyykkisestä terveydestä. Nekin ovat henkilötietoja.

Terveystietoja ovat esimerkiksi

- tiedot ihmisen sairauksista tai allergioista, kuten diabeteksesta tai pähkinäallergiasta
- tiedot ihmisen mielenterveydestä
- tiedot lääkkeistä, joita ihminen käyttää
- tieto siitä, että ihminen on käynyt lääkärillä

Terveystietoja pitää suojata tarkasti. Tiedot voivat olla arkaluontoisia, eivätkä kaikki halua jakaa niitä muille. Harrastuksessa ohjaajasi tai valmentajasi ei saa kertoa esimerkiksi allergiastasi tai sairaudestasi muille.

Harrastusta varten sinulta tai huoltajaltasi saatetaan kysyä tietoa sairauksistasi, lääkkeistäsi tai allergioistasi. Tietoa voidaan tarvita, jotta terveytesi ja turvallisuutesi harrastuksessa voidaan taata.

Sinun on hyvä kuitenkin pitää mielessä, että sinun ei tarvitse ilmoittaa harrastukseen kaikkia terveystietojasi. Voit ilmoittaa vain ne tiedot, jotka ovat selvästi tarpeellisia. Jos sinulla on pähkinäallergia ja osallistut partion metsäleirille, jossa ohjaaja jakaa sinulle eväät, on allergiasta kertominen ohjaajallesi tärkeää, jotta et vahingossa syö pähkinää. Sen sijaan sinun ei tarvitse esimerkiksi kertoa, että olet sairastanut vesirokon kolme vuotta sitten.

Joskus terveystietojasi voidaan pyytää sinulta suostumuksen perusteella eli niin, että voit itse päättää haluatko antaa tiedot vai et. Silloin sinun ei tarvitse kertoa terveystietojasi harrastuksen järjestäjälle, jos et halua.

Voit tutustua terveystietojen käsittelyyn harrastustoiminnassa tarkemmin lukemalla seuraavan artikkelin: [Lasten terveystietojen käsittely harrastustoiminnassa | Tietosuoja harrastuksissa](https://tieke.fi/lasten-terveystietojen-kasittely-harrastustoiminnassa)⁸

---

⁸ <https://tieke.fi/lasten-terveystietojen-kasittely-harrastustoiminnassa/>

Mitä henkilötietojen käsittelyssä on huomioitava?

Henkilötietoja tulee aina käsitellä huolellisesti. Henkilötietojen käsittelyssä on huomioitava muun muassa minimointiperiaate, tietojen käsittelyn turvallisuus ja tietojen luovuttamista koskevia seikkoja.

Tietosuojalainsäädännössä **minimointiperiaate** tarkoittaa, ettei rekisterinpitäjä saa käsitellä tarpeettomia henkilötietoja. Rekisterinpitäjä saa käsitellä vain tietyn tarkoituksen toteuttamiseksi tarpeellisia tietoja.

- Jos esimerkiksi seura pyytää tietoa harrastajan sairauksista ja allergioista, jotta se voi ottaa ne toiminnassaan huomioon, ei se saisi pyytää kaikkia mahdollisia tietoja terveydentilasta vaan ainoastaan tarpeelliset tiedot. Tarpeellinen tieto saattaa olla esimerkiksi tieto ruoka-aineallergiasta, jos seura vastaa eväiden jakamisesta harrastajille.
- Jotkin tiedot ovat harrastustoiminnassa tarpeellisia, jolloin niitä voi kerätä. Selvää on, että harrastustoiminnassa on tiedettävä harrastukseen osallistuvan lapsen tai nuoren nimi ja yhteystiedot tai ainakin vanhempien yhteystiedot, jotta yhteydenpito harrastajiin on mahdollista.

On huomioitava, ettei henkilötietoja saa luovuttaa ulkopuolisille. Lähtökohtaisesti esimerkiksi urheilujoukkueen jäsenillä ei ole oikeutta saada tietää toisten jäsenten henkilötietoja, kuten yhteystietoja tai tietoja terveydentilasta. Myöskään kaikilla rekisterinpitäjän eli esimerkiksi urheiluseuran lukuun työskentelevillä työntekijöillä tai vapaaehtoisilla ei välttämättä ole oikeutta käsitellä harrastavien lasten tietoja.

Henkilötietoja täytyy säilyttää turvallisesti siten, ettei niitä päädy ulkopuolisten haltuun. Tämä saattaa tarkoittaa tietojärjestelmän turvallisuutta tai esimerkiksi sitä, että paperilla olevia henkilötietoja säilytetään lukituissa tiloissa, jonne ulkopuolisilla ei ole pääsyä. Harrastustoiminnassa tulisi aina arvioida, onko esimerkiksi listaa seuran jäsenistä ja näiden henkilötiedoista perusteltua kantaa mukana.

Tietojen käsittelyssä on otettava huomioon lapsille ja nuorille mahdollisesti aiheutuvat seuraukset, jos henkilötietoja päätyy sivullisen haltuun. Lapsi tai nuori ei välttämättä halua muiden lasten ja aikuisten tietävän kaikista henkilötiedoistaan. Henkilötietojen huolimattomalla käsittelyllä voi olla useita negatiivisia seurauksia kuten:

- tietojen leviäminen yhä laajemmalle joukolle esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- kiusaaminen
- mainehaitta
- identiteettivarkaus

- taloudellinen haitta lapsille ja nuorille tai heidän vanhemmilleen.

Rekisterinpitäjällä tulisi olla ohjeistus siitä, missä ja miten harrastajien tietoja säilytetään sekä kenellä valmentajista tai ohjaajista on oikeus käsitellä tietoja.

Milloin harrastustoiminnassa voidaan julkaista kuvia tai videoita?

Jos harrastusta järjestävä seura tai yhdistys julkaisee harrastajista kuvia sosiaalisen median kanavallaan tai verkkosivuillaan, sen pitää pyytää siihen lupa kuvassa olevilta henkilöiltä. Kuvien ja videoiden julkaisu on sallittua, jos harrastaja on antanut siihen suostumuksen. Jos harrastustoimija on julkaissut harrastajasta kuvan tai videon, jota harrastaja ei halua verkkoon, voi harrastaja pyytää materiaalin poistamista.

Lähtökohtaisesti somealustalla kuva- tai videomateriaalia julkaisevaa henkilöä tulisi pitää rekisterinpitäjänä, johon kohdistuvat myös rekisterinpitäjän velvollisuudet, jos kyse ei ole materiaalin henkilökohtaisesta käytöstä. Tällöin kuvien ja videoiden julkaisulle tulee olla yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen käsittelyperuste, koska kuvien ja videoiden julkaiseminen on henkilötietojen käsittelyä. Etenkin harrastustoiminnan ohjaajien ja valmentajien tulee kuvia ja videoita julkaistessaan huomioida, että he toimivat rekisterinpitäjän lukuun, jolloin he eivät välttämättä julkaise kuvia vain henkilökohtaiseen käyttöön.

Tietosuoja-valtuutetun toimisto voi tarvittaessa määrätä harrastustoiminnan järjestäjän poistamaan kuvat tai videot verkosta. Joissakin tilanteissa tietosuoja-valtuutettu voi määrätä myös rekisterinpitäjän lukuun toimivan valmentajan tai ohjaajan poistamaan kuvia, jos tämä on julkaissut kuvia omalla sometilillään.

Harrastaja voi ottaa valokuvia ja videoita omaan käyttöönsä ja julkaista niitä somessa. On aina reilua kysyä kuvassa ja videolla esiintyviltä ihmisiltä lupaa niiden julkaisemiseen.

Ketkä harrastustoiminnassa saavat käsitellä henkilötietoja?

Harrastustoiminnassa henkilöiden, jotka ovat vastuussa on lapsesta tai nuoresta, on yleensä voitava käyttää tiettyjä henkilötietoja. Esimerkiksi urheilujoukkueen ohjaajalla voi olla oikeus käsitellä harrastajan yhteystietoja, jotta ohjaaja voi olla harrastajaan yhteydessä vaikkapa treenien aikataulumuutoksista.

Valmentajat ja ohjaajat voivat tarvita henkilötietoja myös harjoituksiin ilmoittautumisen yhteydessä. Harrastusseurassa saattaa myös olla työntekijä, joka hoitaa jäsenmaksuja. Hän voi käsitellä henkilötietoja, jotta harrastusmaksu voidaan laskuttaa.

Ohjaajalle voi olla myös tärkeää tietää harrastajan sairauksista tämän turvallisuuden vuoksi, jotta sairauden oireet voidaan huomata. Tieto allergiasta voi olla tärkeä esimerkiksi leirillä tai matkalla, jossa ohjaajat järjestävät ruokailun.

Harrastustoiminnan järjestäjän on varmistettava, etteivät sellaiset henkilöt pääse katsomaan henkilötietoja, joilla ei ole siihen lupaa. Se ei myöskään saa luovuttaa henkilötietoja ulkopuolisille.

Milloin harrastajien tietoja voidaan luovuttaa?

Henkilötietojen luovuttamista voi olla esimerkiksi harrastavan lapsen tietojen antaminen tämän vanhemmalle, lapsen yhteystietojen antaminen seuran tai yhdistyksen mainontaa varten tai kilpailutulosten luovuttaminen tuloksia listaavalle verkkosivulle.

Henkilötietojen luovuttamisesta tulee ilmoittaa rekisteröidylle eli harrastavalle lapselle tai hänen vanhemmilleen. Rekisteröidyn tulee lähtökohtaisesti saada tieto tietojensa luovuttamisesta jo silloin, kun hän antaa henkilötietojaan harrastustoimijalle.

- Jos harrastustoimija esimerkiksi luovuttaa säännöllisesti lasten henkilötietoja kilpailutuloksia julkaisevalle verkkosivustolle, tulisi lapselle kertoa tästä jo silloin, kun hän aloittaa harrastuksen.

Henkilötietoja ei voida luovuttaa kenelle tahansa. Lähtökohtaisesti lapsen henkilötietoja ei voi luovuttaa esimerkiksi samassa joukkueessa harrastaville lapsille tai heidän vanhemmilleen tai täysin ulkopuolisille henkilöille.

Jos sinulta pyydetään lapsen henkilötietoja, etkä tiedä miten toimia, ole yhteydessä yhdistyksen hallintoon tai muuhun harrastuksessa toimivaan aikuiseen, kuten valmentajaan. Vastuu henkilötietojen käsittelystä kuuluu aina ensisijaisesti yhdistyksessä toimiville aikuisille.